

ISA-ene i mange land

Revisjonens innhold blir stadig mer globalt. Myndigheter og markedsdeltakere krever ikke lenger bare ett felles regnskapsspråk, men også ett felles «revisjonsspråk».

Artikkelen er forfattet av:

Statsautorisert revisor/siviløkonom
Nils Farstad
Den norske Revisorforening

Globaliseringens betydning

Myndigheter og markedsdeltakere krever faglige regler for revisjonens utførelse som man er enig om internasjonalt, og som kan sikre at revisjon i tilstrekkelig grad kan etterprøves av tredjemann.

De internasjonale revisjonsstandardene, ISA-ene, er av International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) vedtatt med virkning fra 15. desember 2009. Finanstilsynsmyndigheter verden over er nå i ferd med å vurdere om og hvordan ISA-ene kan brukes på deres relevante markeder. IFAC har nylig publisert en oversikt over hvilke jurisdiksjoner som har tatt i bruk ISA-ene, med informasjon om hvordan tilpasningen har skjedd. Det er i dag 43 land som bruker eller har til hensikt å bruke de nye ISA-ene som sine nasjonale standarder. Ytterligere 28 land bruker eller har til hensikt å bruke de nye ISA-ene som grunnlag for sine nasjonale standarder, med de modifikasjoner som følger av krav i lov eller forskrift. For nærmere detaljer, se IFACs hjemmeside: web.ifac.org/isa-adoption/chart.

Summary of the Basis of ISA Adoption by Jurisdiction

Required by Law or Regulation	11
ISAs are adopted	32
National Standards are the ISAs	28
Other	55
Total (Countries and Jurisdictions)	126

Kilde: IFAC

IAASBs og IOSCOs roller

International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) som er et frittstående fagorgan under International Federation of

Accountants (IFAC), har tatt føringen i utviklingen av et sett av internasjonale standarder for revisjon (ISA-ene). International Organization of Securities Commissions (IOSCO) har lenge støttet dette tiltaket. IOSCO er en verdensomspennende organisasjon av finanstilsynsmyndigheter som samarbeider for å beskytte investorer, og arbeider for økt integritet og ordnet drift av de globale kapitalmarkedene.

På slutten av 1990-tallet og på begynnelsen av 2000-tallet ga IOSCO uttrykk for bekymring for kvaliteten av og for prosessen med å utvikle de internasjonale revisjonsstandardene, og påpekte behovet for offentlig tilsyn med prosessen. IFAC og IAASB har senere engasjert seg sterkt i dette.

I 2003 kom IFAC med en rekke reformer av standardsettingen og av andre sine aktiviteter av offentlig interesse, med sikte på å forbedre den overordnede styringsstrukturen og dennes anseelse hos offentligheten (IFACs «reform 2003»). IFAC hadde først innhentet synspunkter fra IOSCO og andre internasjonale regulerende og finansielle organisasjoner. Disse reformene omfattet blant annet etableringen av det internasjonale Public Interest Oversight Board for å føre uavhengig tilsyn med IAASBs standardsettingsaktiviteter og andre av IFACs aktiviteter av offentlig interesse, i tillegg til endringer i en rekke andre rutiner.

IAASB startet i 2004 Clarity-prosjektet for å forbedre ISA-ene. Dette gikk over flere år. IOSCO fulgte utviklingen gjennom hele prosjektet og leverte kommentarer til mange av høringsutkastene. IAASB fullførte Clarity-prosjektet i februar 2009. Resultatet av denne prosessen er de «nye» ISA-ene som i vår skal publiseres i norsk oversettelse og implementeres i Norge, og som også vurderes implementert i andre land.

Kort tid etter at Clarity-prosjektet var ferdig, publiserte IOSCO en uttalelse om de nye ISA-ene. IOSCO oppfordret verdipapirregulerende myndigheter til å akseptere revisjoner hvor flere land er involvert, utført og rapportert i samsvar med ISA-ene. De

var samtidig klar over at beslutningen om dette vil avhenge av en rekke forhold i den enkelte jurisdiksjon. For nasjonale formål oppfordret IOSCO verdipapirregulerende og andre relevante myndigheter til å vurdere de nye ISA-ene ved fastsetting av lokale revisjonsstandarder. I juli 2009 kunngjorde the Monitoring Group starten på sin evaluering av disse reformene. Gruppen består av regulerende og andre internasjonale organisasjoner som er ansvarlige for overvåking av implementeringen av IFACs «reform 2003». Denne vurderingen vil innebære flere offentlige konsultasjoner og er forventet fullført før utløpet av 2010.

Parallell til utviklingen av IFRS

Allison M. Patti fra SEC (som det vises til nedenfor under omtalen av USA) trekker en parallell mellom det som er skjedd med IFRS og det som nå skjer med ISA-ene, og peker spesielt på følgende hendelser i utviklingen av IFRS:

I 2001 kunngjorde EU-kommisjonen sin intensjon om å kreve at alle børsnoterte selskaper i EU, inklusive banker og forsikringsselskaper, innen 2005 måtte avlegge konsoliderte regnskaper i samsvar med IFRS.

IOSCO har lenge støttet utviklingen av IFRS og har nøye overvåket utviklingen av standardene. IOSCO har sendt kommentarer til mange av IASBs utkast, samt foretatt en omfattende gjennomgåelse av standardene i 1994 og i 2000. I 2005 oppfordret IOSCO sine medlemmer om å godta IFRS-regnskaper ved børsnoteringer over landegrensene, forutsatt at regnskapene inneholder avstemming eller tilleggsopplysninger nødvendig for å tilfredsstillere nasjonale standarder.

EU

I EU diskuteres ISA-enes plass i europeisk rett. Våren 2009 utstedte EU-kommisjonen et konsultasjonsdokument for å vurdere å gjøre ISA-ene gjeldende for revisjonspliktige enheter i EU.

Dette vil være av betydning for både store og små revisjonsselskaper. Profesjonen i

mange land trenger tid til å forberede omleggingen. Det må sikres at ISA-ene forstås som et regelverk som kan tilpasses enkelttilfellene og som kan anvendes etter et forholdsmessighetsprinsipp. Utviklingen må formidles og dokumenteres på en måte som ivaretar rettsikkerheten og sørger for at profesjonen og de organer som skal føre tilsyn med profesjonen, har felles forståelse av innholdet i standardene.

Det ser ut til å bli en positiv beslutning om å innføre de nye ISA-ene i EU-retten, trolig i annet halvår 2010. De kan i EU tidligst bli obligatoriske for revisjonen av regnskapsåret 2012, men de enkelte land vil trolig tillate at de tas i bruk tidligere. Norge ligger altså godt an. ISA-ene hos oss gjelder for revisjon av regnskaper for perioder som begynner 1. januar 2010 eller senere.

USA

I forbindelse med en nasjonal konferanse i USA på slutten av 2009, arrangert av revisororganisasjonen AICPA, presenterte professional accounting fellow Allison M. Patti fra SEC interessante synspunkter på revisjonens utvikling.

Patti viste til at utviklingen og harmoniseringen av internasjonale standarder både for finansiell rapportering og for revisjon har akselerert som følge av økt globalisering av markedene, herunder økte investeringer over landegrensene.

USAs tilsynsmyndighet, Securities and Exchange Commission (SEC), har deltatt aktivt i IOSCO siden denne organisasjonen ble etablert i 1983. SEC har lenge arbeidet for å stimulere utviklingen av internasjonale standarder av høy kvalitet gjennom IOSCO. Siden det er SECs oppgave å beskytte investorene, er det relevant å vurdere hvordan ISA-ene kan bidra til økt kvalitet også i det amerikanske markedet.

Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) som ble etablert ved Sarbanes-Oxley-loven i 2002 for på offentlighetens vegne å føre uavhengig tilsyn med revisorene i offentlige selskaper i USA, er allerede i gang med en slik vurdering. PCAOB overtok blant annet arbeidet med å fastsette revisjonsstandarder fra den amerikanske revisorforeningen AICPA. PCAOB sier at de vurderer de relevante aspektene ved ISA-ene når de utvikler sine nye standarder. Dessuten følger PCAOB med på IAASBs utvikling gjennom sitt medlemskap i IAASBs «Consultative Advisory Group» og gjennom sin deltakelse på styremøtene i IAASB, der de er observatør

med tale-, men uten stemmerett. PCAOB viser også sin interesse for det internasjonale perspektivet ved at IAASB får delta som observatør i møtene i PCAOBs «Standing Advisory Group».

Konklusjon

Både markedskreftene og de fleste lands myndigheter støtter samarbeidet om utviklingen av nasjonale og internasjonale standarder. Det er stor enighet blant regulerings- og tilsynsmyndigheter og kapitalmarkedets deltakere om fordelene ved at internasjonale standarder legges til grunn for finansiell rapportering.

Den internasjonale konvergensen innen revisjon øker stadig. Revisjonsstandarder spiller en kritisk rolle i beskyttelsen av investorer på de ulike verdipapirmarkedene og er en viktig forutsetning for investorenes tillit til finansiell rapportering.

Nedenfor følger en liste på 43 land som bruker eller har til hensikt å bruke de nye ISA-ene som sine nasjonale standarder.

Bestemt av nasjonal standardsetter

(32 land): Bahamas, Barbados, Bosnia-Hercegovina, Botswana, Canada, Den dominikanske republikk, Georgia, Guatemala, Guyana, Irland, Jamaica, Kasakhstan, Kenya, Lesotho, Liberia, Luxembourg, Malawi, Namibia, New Zealand, Panama, Papua Ny-Guinea, Serbia, Storbritannia, Swaziland, Sør-Afrika, Tanzania, Trinidad og Tobago, Tsjekia, Uganda, Ungarn, Zambia, Zimbabwe

Har til hensikt å bruke de nye ISA-ene:

Bulgaria, Costa Rica, Estland, Honduras, Kypros, Latvia, Malta, Mauritius, Romania, Slovakia, Slovenia

Følgende 28 land bruker, eller har til hensikt å bruke, de nye ISA-ene som (grunnlag for) sine nasjonale standarder, med de modifikasjoner som følger av krav i lov eller forskrift:

ISA-ene er grunnlag for nasjonale standarder

Albania, Australia, Bangladesh, Chile, Danmark, Filipinene, Finland, Frankrike, Hong Kong, India, Israel, Jordan, Kina, Korea, Malaysia, Mexico, Nederland, Nigeria, Norge, Pakistan, Polen, Portugal, Singapore, Sveits, Sverige, Thailand, Tunisia, Tyskland

På vegne av våre oppdragsgivere søkes:

- Statsautorisert revisor
- Regnskapssjef retail
- Business Controller - produksjon
- Revisor
- Credit Management Controller
- Senior regnskapskonsulent
- Fagansvarlig - regnskap og skatt
- Økonomisjef
- Business Controller - retail
- Teamleder regnskap

Capus jobber for organisasjoner som anerkjenner verdien av dyktige medarbeidere. Våre konsulenter har lang erfaring og ønsker å bidra til din karriereutvikling innen regnskap, økonomi og finans.

Om dette er relevant for deg ønsker vi en tettere dialog om fremtiden.

Kontakt leder i Capus Financials, Svein Sørensen, for en uforpliktende prat på 22 94 11 00.

www.capus.no